

Опитування про системні ризики фінансового сектору вивчає, як найбільші банки та небанківські фінансові установи сприймають поточні та потенційні ризики для фінансового сектору. НБУ публікуватиме його двічі на рік. У травні було опубліковано перше, а нині у світ виходить друге.

Цей звіт показує, як топ-менеджери фінансових установ оцінюють стан фінансового сектору за минулі 6 місяців та що очікують на наступні 6 місяців. Опитування проводилося з 5 до 15 листопада 2018 року. Участь у ньому взяли керівники 19 банків, 4 страхових та 3 інвестиційних компаній. До вибірки не потрапили фінансові установи, до яких запроваджено санкції. Підсумкові результати опитування не зважувалися на розмір банку/компанії чи її частку на ринку – усі відповіді рівноцінні.

Результати ґрунтуються на відповідях респондентів і можуть не збігатися з оцінкою НБУ.

Наступний звіт буде опубліковано в травні 2019 року.

У листопаді 69% респондентів оцінили поточний стан фінансового сектору як задовільний, 12% – як добрий, 19% вважають, що сектор перебуває в поганому стані. Порівняно з минулим опитуванням оцінки майже не змінилися, про що свідчать баланси відповідей¹: -5% у травні 2018 року та -6% у листопаді.

Частка респондентів, які вважають, що протягом останніх 6 місяців стан фінансового сектору покращився, зменшилася з 43% у травні до 35% в листопаді. Більшість опитаних (54%) вважає, що змін не було.

У листопаді учасники опитування мали менш оптимістичні очікування перспектив сектору протягом наступних 6 місяців, ніж півроку тому. Баланс відповідей знизився з 11% до 2%. 15% опитаних фінансових установ (проти 35% у травні) прогнозували покращення стану фінансового сектору в наступні 6 місяців. Майже три чверті не прогнозує змін.

Майже чверть (23%) опитаних фінансових установ вважали загальний рівень ризику в фінансовому секторі України вищим за середній, водночас, на думку 69% він середній, і лише 8% респондентів переконані, що рівень ризику низький.

Оцінка стійкості фінансового сектору до значних негативних подій покращилася в порівнянні з попереднім опитуванням. Баланс відповідей підвищився з -26% до -8%. Так, 19% респондентів (48% у травні) вважали стійкість сектору низькою та дуже низькою, 69% опитаних назвали її середньою, а 12% – високою (0% у травні).

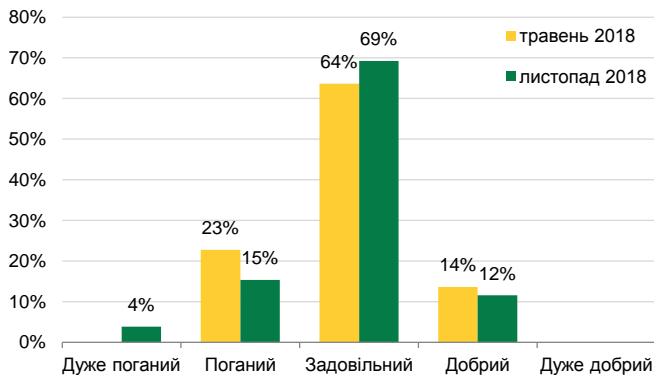
В обох опитуваннях респонденти вказали головним джерелом ризику для фінансового сектору України корупцію, діяльність правоохоронних органів та судової системи. 80% респондентів вважає, що цей фактор формує високий або дуже високий рівень ризику. Опитані вважають, що до п'ятірки найбільших джерел ризику також входять стан співпраці з міжнародними фінансовими організаціями (для 69% це фактор високого або дуже високого ризику), стан захисту прав кредиторів та інвесторів, політична й соціальна ситуація в країні (по 65% опитаних), а також шахрайство та кібернетичні загрози (62%).

На думку респондентів, у порівнянні з попереднім опитуванням найбільше зростання ризиків відбулося за факторами доступу до фондування (з 23% у травні до 54% у листопаді) та конкуренції на ринку фінансових послуг (з 13% до 38%). Найбільш помітно зменшилися ризики можливості банкрутства чи суттєвих фінансових труднощів фінансових установ (з 26% до 15%), а також загрози зміни вартості активів та погіршення якості застави (з 43 до 31%).

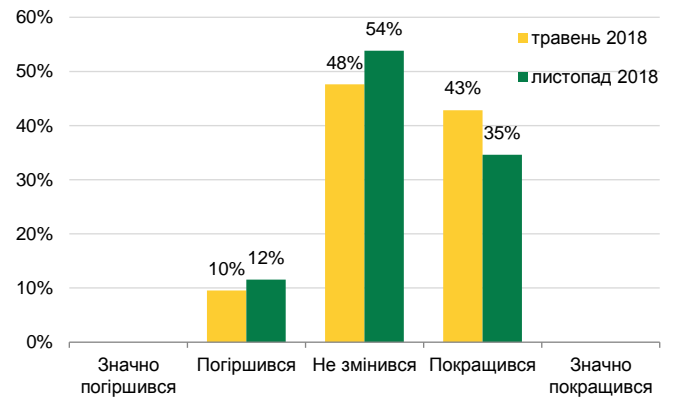
23% опитаних засвідчили, що за останні півроку схильність їхніх фінансових установ до ризику зменшилася, 62% – що не змінилася. Баланс відповідей за цим запитанням не змінився в порівнянні з травнем – 4%.

¹ Тут і далі баланси відповідей – це агреговані показники, розраховані як сума кількостей кожної відповіді на поставлене питання, зважених на вагові коефіцієнти від -1 до 1, наприклад 1 для “значно покращився”, 0,5 для “покращився”, 0 для «не змінився» і так далі. Баланс відповідей може набувати значень в діапазоні $\pm 100\%$. Позитивний баланс відповідей свідчить про те, що в цілому респонденти оцінюють, що показник покращився або ризик знизився.

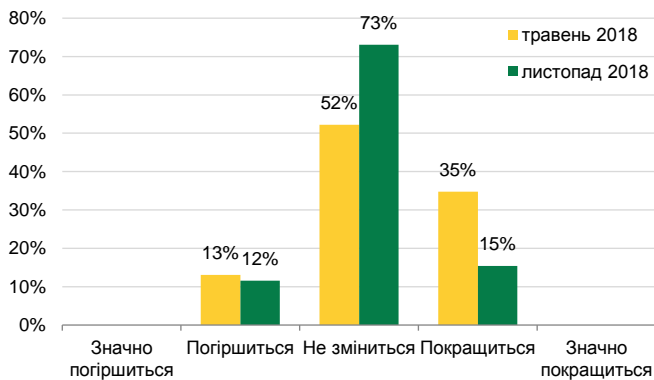
Графік 1. Поточна оцінка стану фінансового сектору України

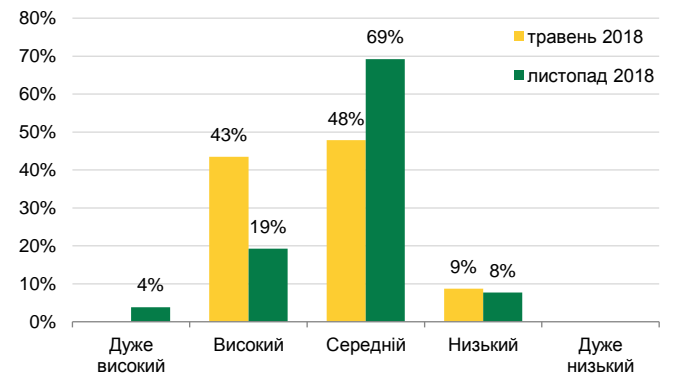
Графік 2. Оцінка зміни стану фінансового сектору України за останні 6 місяців

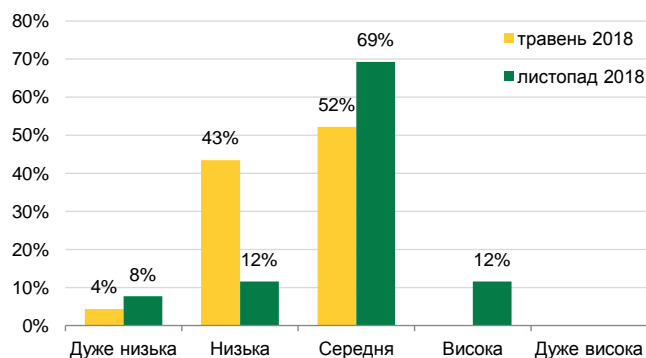
Графік 3. Очікування зміни стану фінансового сектору протягом наступних 6-ти місяців

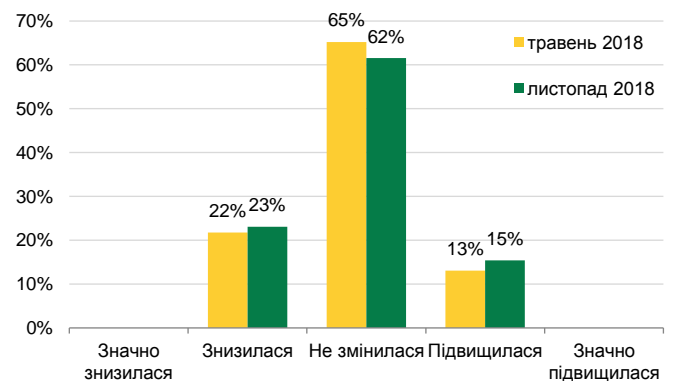
Графік 4. Оцінка загального рівня ризику в фінансовому секторі України

Графік 5. Оцінка стійкості фінансового сектору України до значних негативних подій

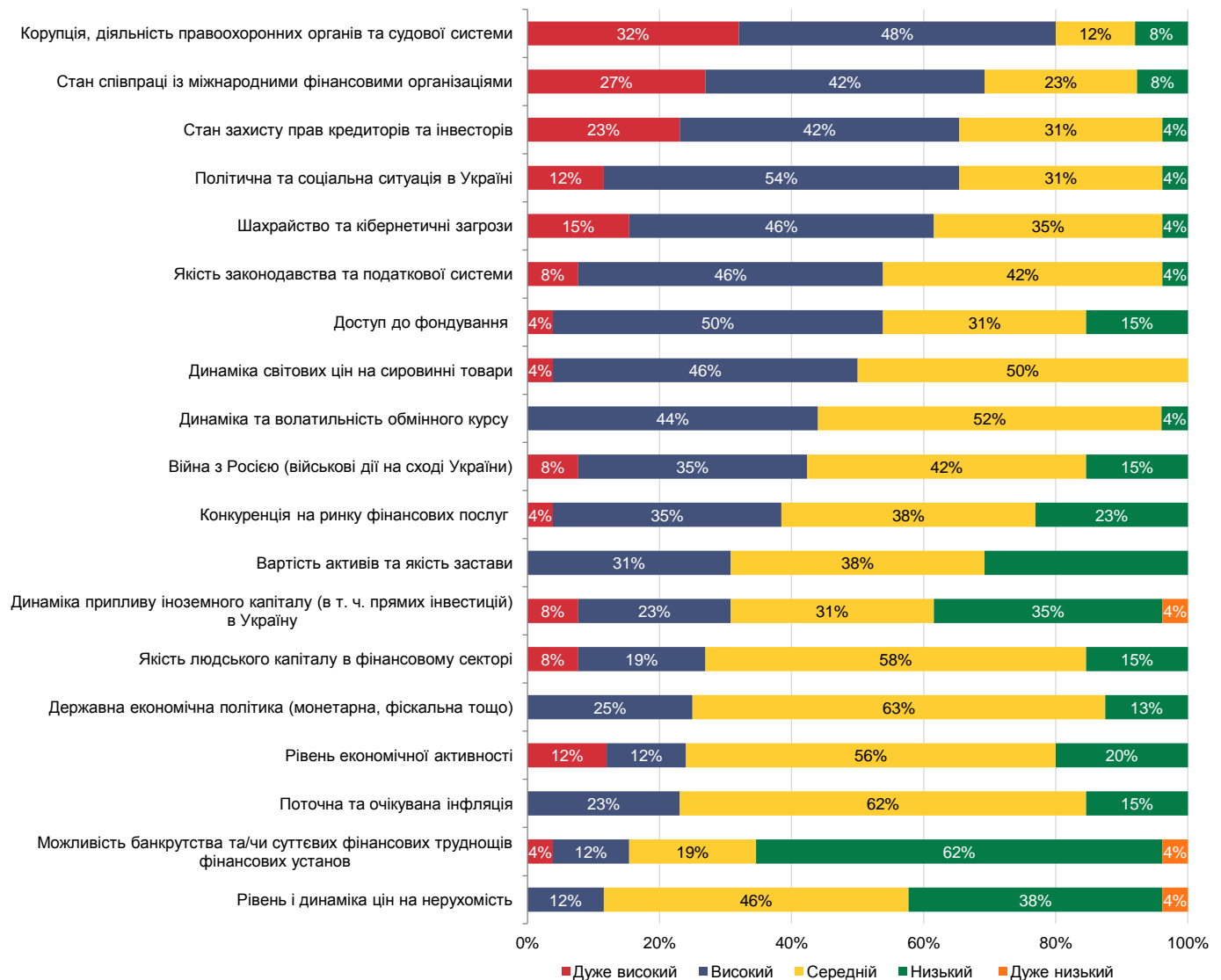

Графік 6. Оцінка зміни схильності до ризику установи респондента за останні 6 місяців

Графік 7. Рівень ризику в фінансовому секторі за окремими факторами у листопаді 2018 року

Фактори на графіку упорядковані за сумарною часткою відповідей "дуже високий" та "високий"

Ранги факторів ризику (за сумарною часткою відповідей "дуже високий" та "високий")

Назва фактору ризику	Ранг, листопад 2018	Ранг, травень 2018	Різниця, +/-
Корупція, діяльність правоохоронних органів та судової системи	1	1	0
Стан співпраці із міжнародними фінансовими організаціями	2	3	1
Політична та соціальна ситуація в Україні	3	2	-1
Стан захисту прав кредиторів та інвесторів	3	5	2
Шахрайство та кібернетичні загрози	5	3	-2
Якість законодавства та податкової системи	6	8	2
Доступ до фондування	7	13	6
Динаміка світових цін на сировинні товари	8	10	2
Динаміка та волатильність обмінного курсу	9	9	0
Війна з Росією (військові дії на сході України)	10	6	-4
Конкуренція на ринку фінансових послуг	11	17	6
Динаміка припливу іноземного капіталу (в т. ч. прямих інвестицій) в Україну	12	14	2
Вартість активів та якість застави	12	7	-5
Якість людського капіталу в фінансовому секторі	14	11	-3
Державна економічна політика (монетарна, фіскальна тощо)	15	14	-1
Рівень економічної активності	16	19	3
Поточна та очікувана інфляція	17	14	-3
Можливість банкрутства та/чи суттєвих фінансових труднощів фінансових установ	18	12	-6
Рівень і динаміка цін на нерухомість	19	17	-2

Додаток: Результати опитування

Запитання	Баланс відповідей, %		Варіанти відповіді, листопад 2018 року, %					N
	Травень 2018	Листопад 2018	Дуже поганий	Поганий	Задовільний	Добрий	Дуже добрий	
1. Як Ви оцінюєте стан фінансового сектору України на сьогодні?	-5%	-6%	4%	15%	69%	12%	0%	26
2. Як, на Вашу думку, змінився стан фінансового сектору України за останні 6 місяців?	17%	12%	Значно погіршився 0%	Погіршився 12%	Не змінився 54%	Покращився 35%	Значно покращився 0%	26
3. Як, на Вашу думку, зміниться стан фінансового сектору протягом наступних 6-ти місяців?	11%	2%	Значно погіршиться 0%	Погіршиться 12%	Не зміниться 73%	Покращиться 15%	Значно покращиться 0%	26
4. Як Ви оцінюєте загальний рівень ризику в фінансовому секторі України?	-17%	-10%	Дуже високий 4%	Високий 19%	Середній 69%	Низький 8%	Дуже низький 0%	26
5. Як Ви оцінюєте стійкість фінансового сектору України до значних негативних подій?	-26%	-8%	Дуже низька 8%	Низька 12%	Середня 69%	Висока 12%	Дуже висока 0%	26
6. Оцініть, будь ласка, рівень ризику, що існує в фінансовому секторі України через дію наведених факторів¹			Дуже високий	Високий	Середній	Низький	Дуже низький	
6.1. Політична та соціальна ситуація в Україні	-46%	-37%	12%	54%	31%	4%	0%	26
6.2. Війна з Росією (військові дії на сході України)	-15%	-17%	8%	35%	42%	15%	0%	26
6.3. Корупція, діяльність правоохоронних органів та судової системи	-54%	-52%	32%	48%	12%	8%	0%	25
6.4. Якість законодавства та податкової системи	-20%	-29%	8%	46%	42%	4%	0%	26
6.5. Стан захисту прав кредиторів та інвесторів	-33%	-42%	23%	42%	31%	4%	0%	26
6.6. Рівень економічної активності	7%	-8%	12%	12%	56%	20%	0%	25
6.7. Поточна та очікувана інфляція	-4%	-4%	0%	23%	62%	15%	0%	26
6.8. Державна економічна політика (монетарна, фіскальна тощо)	2%	-6%	0%	25%	63%	13%	0%	24
6.9. Динаміка та волатильність обмінного курсу	-20%	-20%	0%	44%	52%	4%	0%	25
6.10. Динаміка припливу іноземного капіталу (в т. ч. прямих інвестицій) в Україну	4%	2%	8%	23%	31%	35%	4%	26
6.11. Динаміка світових цін на сировинні товари	-15%	-27%	4%	46%	50%	0%	0%	26
6.12. Стан співпраці із міжнародними фінансовими організаціями	-35%	-44%	27%	42%	23%	8%	0%	26
6.13. Можливість банкрутства та/чи суттєвих фінансових труднощів фінансових установ	11%	25%	4%	12%	19%	62%	4%	26
6.14. Конкуренція на ринку фінансових послуг	13%	-10%	4%	35%	38%	23%	0%	26
6.15. Доступ до фондування	9%	-21%	4%	50%	31%	15%	0%	26
6.16. Якість людського капіталу в фінансовому секторі	-4%	-10%	8%	19%	58%	15%	0%	26
6.17. Вартість активів та якість застави	-13%	0%	0%	31%	38%	31%	0%	26
6.18. Рівень і динаміка цін на нерухомість	17%	17%	0%	12%	46%	38%	4%	26
6.19. Шахрайство та кібернетичні загрози	-37%	-37%	15%	46%	35%	4%	0%	26
7. Як змінилася схильність до ризику Вашої установи за останні 6 місяців?	4%	4%	Значно знизилася 0%	Знизилася 22%	Не змінилася 65%	Підвищилася 13%	Значно підвищилася 0%	26